

عدد : ۱۰ (برنجی سنه) ۸ : محرم ۱۳۱۷

جمعه

۷ : مایس ۱۳۱۵ افرنجی ۱۹ مایس ۱۸۹۹ (برنجی جلد)

ارتقا

ایران ، فنون عسکریه و بحریه ،
تاریخ ، تجارت و زراعت و صنایع
و معارف و امور نافعه و اکتفا علی فقراتدن
باحتصویر جریده در .

(ارتقا) نك استانبول و طشره
ایچون بر سنه لك آتونه سی ۳۲
غروشدرد . پوسته پولی مقبولدر .
صحائفی بالجملة ارباب قلمه آچیقدر . هر انی قلم
موتان یازده بیلیر . مرکزی باب عالی
چاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدر .

استانبول ایچون نسخه سی : ۱۰ پاره یه در

شمعدیلک جمعه کونفری نشر اولنور

طشره ایچون نسخه سی : ۲۰ پاره یه در .

— پرستیده قلبه —

بر غنچه نوبهار ابدك سن
بر شوخ و فاشعار ابدك سن
بر نخل صفانتار ابدك سن
آسوده انكسار ابدك سن

۲

بر بلبل غمكسار ايدم بن
بر عانق دلفكار ايدم بن
آزاده اغترار ايدم بن
بيكانه آه زار ايدم بن

۳

سن جور و جفائي عادت ايتدك
بيچاره كه چوق اذيت ايتدك
دلداره كه ترك شفقت ايتدك
بيلسه كه نه بوك خبات ايتدك

۴

افتاده چاه محنت اولدم
دو چار غم وكدورت اولدم
نالنده بخت ذبكت اولدم
كر بنده جور و حسرت اولدم

۵

لكن ينه صبر و غيرت ايتدم
« تعقيب ره محبت ايتدم »
تا مين موفقت ايتدم
تكميل كتاب محنت ايتدم

— ۳۱ : كانون اول : ۱۲۱۳ —

بر ايكي سوز

— ريزدي شرف افندي به —

وقتيه شو از عاجزانه محترم ارتقانك
سكزنجي نسخه سنده منظور قارئان و المشدی
اونجی نسخه سنده ايسه امضا كر تحتند
مندرج بر ورقه ايله بو شهر عاجزانه مك
مسروق اولديغي واصلت « جانانه » عنوانه
نيه رسمي غزنه نك اسكي نسخه لرندن
برنده مندوج بولونديغي ادعا ايتمش ايديك.
ارباب مراقك رسمي غزنه قول قلسو نولرني
تحري ايدرك حقيقت حاله مطلع و لاجقاري
هر نه قدر مسلم ايسه بيه شور اجه شور
قاج سطراري يازمقدن كنديزي آلاماق .
شوقه مسز از هيچ بر غزنه ده هيچ بر عنوان
آئنده انتشار اجه مشدر . كندی محصول
غيرتدر . اكر بو صورتله حقيقت بيسان
ايتك سرك وقع ذاكزه قارشى بر حقارت
ايسه عفو اولمقلغي رجا ايدرم .

۷ نيسان سنه ۱۳۱۵

حكمت . جلال

— — — — —

« بر شرقی »

لرزان ايديوور چرخي ائين و نوحام
هيچ كليه جكمي عجايب انمام ؟
اك سوديكه باركران اولدي حياتم

نقرات

هيچ كليه جكمي عجايب انمام ؟

§

كوكل نيه آلوده آلام وكدورت

هر عانقه تقدير خدمني غم و محنت

بيقدردی جهانديني اكدار محبت

نقرات

هيچ كليه جكمي عجايب انمام ؟

— ۱۹ : ايلول : ۱۳۱۳ —

حكمت جلال

— — — — —

تاريخ عمومي تربيه اطفال

— بچن نسخه سزدن مابعد —

— ۲ —

دين مينك نفوذندن آزاده قالان انوام
نزدندكي تليم و تربيه

—

افريقا، و امريكا، اوقيانوسيا طوائف
وحشيه مي نژدنده چوققارك اصول تربيه
و تعليملى ، آسيانك خيمه نشين عشائري
عندنده اولديني كي، همار صرف سوق طبعي
الجابيله در . وقايه و صيانلر ينه مقتضى ،
كرك خارجي وركرك داخل تمرضه قارشوق
اولق اوزره ، تقيدات جمائيه ، اقدامات
بدنيه و احتياطات ماديه نك آنلر بدني درجه
وجوده عدايديلور ، ملل ، تمدنه اطفال كي
خصوصي تدريسله آلددير ليوب قيله لر نك
لساني ، قبا ، صبا هنرلرني اوكره نيرلر
وحس طبعيله رسوم و عاداتني ، خرافات
و حكاياتي ذهنلر ينه نقش ايدرلر .

بر چوق وحشي عشائرك چوققارك
باشني ، وجودك اقسام سائر سني مسخ
يعني اندامني بوزمق ضمنتند صرف ايتدكر كي
مساعي بر نوع تربيه جمائيه مقانده تاق
و تصور اولنور . بعضاري چوقك باشني
بر منشور شكلنه افراغ مقصيده مريع
قوطلر دو نژدنده صيدققلري حاله بر طاققلري
تضييق معامله سيله بالخصوص ارقه طرفني
يعني قفايي ياسصيلاليرلر ، ديكرلر ي برون ،
سائرلر ي ده دوداققلري ، .. الخ جدر ايدرلر ؛
قولارلك و باجاولرك اقسام مختلفه سني ، كوچوك
وطار بر بيلزك حاصل ايتديكي آثار
تضييقه مشابه نقرات يعني كيتلر ميدانه
چيقارده سي امله تحت تضييقده بولدر برانلر
نام ذالك ويرديكي « ۱۰ » بيلك ليرامصارف
ايله لوندربه نقل اولونور ق ۱۸۷۸ سنه سي
بورابه ديكله مشدر . بو مصرفي چوق
كورده مي . بالخاصه بونك ايچون انيسار
شكلنده بركي انشا اولونوب ايچر يينه
برلشديريله رك طرفي قابلدش و بروا بورك
آرقه سنه باغلا نه رق بوله چيقارلش . جبل

الطارقي مرور ايله بحر محيطه و اوزادن
مانش دكزينسه مواصلت اولنجه دهشتلي
بر فودطنه ظهور ايدوب ايلر ، خلاطلر
قيدرق رومور كوروا پوري كنديني قورتا .
رق ايچون يوكتي بر اقرب صاووشمن .
خاطر مده قالمش بيلم قاج كون صوكره
فودطنه سكوت بولونجه و اوزادن بچن بروا پور
دكرك اوزرنده اوزون ، جسم بر جسمك
يوزمكه اولديغي كوره رك تقرب ايله مش
ويشنه ربط ايله لوندربه كيتير مشدر .
حالبوكه غرق اولوب كيتديكي ظن ايدلمكه
ايدى .

طولى ۲۰ مترودن عيسارت يعني نرم
آت ميداننده كي ديكي طاشدن دهافيه در .
بش مترولك بر قاعده اوزر ينه برلشدرلش
وايكي يانلر ينه طونجودن دو كره بر « اسفكس »
قونمشدر .

بولزه دوام ايله و اتلر كو بروسي ،
حذاسه واردق . بوده اك عظمتلي كو پرو .
لردن ، ۴۲۰ مترو طولى ۱۳۰ مترو عرضي
وار ، و دو قوز كوزلي . ياري رينه قدر
ايلرله يوب اطرافي عاشا ايدلك . صولده
بارلشتردن ، صاعده سن بول كلاسانه قدر
شهرك دائره رويي ايجنه كي رسيوردى .

بمد صولده « سومرست هاوز »
دينين جسم بياض بر بنا كورولور كه
دفتر خانه ، پول اداره سي و ده بعض دواژ
حكومتك مقر ي ايش .
خلى كيتردكن صوكره آرق و بچنك
متباشه و بلوقفريار كو برو سنه واصل
اولدق كه بوراده و بقتوريا حضر تلر بونك
بر هيكل ميدهانه زيت و بريوردى .

كو برونك اوزر ينه چيقوب « سن بول »
كلاسانى بوتون مهات و عظمتيله سير
بشره هه انديده تدقيقه زارانه ايلمكه در .
ايرالرك هندستانه هجوملري ، هونرك
متنهاي بحر محيط اطلاميه قدر اقطار
جهاني هرج مرج اتملري ، ايرانيارلك
بدايت امرده دائره حكومتلر يني بر كشور
عظمه ارجاع ياملري ، اسكتلرلك مهاجاني
جرمانلرك قوجه روما دولتي تحت نهديده
آلملري و دهسانجه نجه براهين تاريخيه
موجوددر . شوسرد ايديان قاعده عمو .
ميه نك الجاي طبيعي سيله هر فرد كره وسرد
فلكه ، انواع كدر واضطرابه قارشى مقاومه
قائيدش ، طاش بوركلي اولمغه صاواشير ،
سمنر و مثلي آتشار ايچورنه طالماني اوردن
عد ايلمز .
اقرام وحشيه نك هر ري بكان بكان
ماده تدقيقدن كچيريلور سه كاهه سنده بشقه
بشقه عادات جلوه تا اولديني كورولور

مثلا : امريكا خيمه نشينانندن آليونلر
قوللر يني و اقسام سائر وجودلر يني شق
وياقب ايدرلر ، جاهير متفق امريكا ايله
قادا ايندنه ، « اربه » و « اونسار بو » كوللري
جنوب شرق سنده ، بوتون « ابروقايلر »
نژدنده كوچوك چوققارك قوللري ايكيشر
ايكيشر بديكره باغلا نه رق ، هانيسنك اذيتنه
دها زياده ناب آور مقاومت اوله يله جكني
مشاهده ايچون هرايكي مربوط قولك تشكيل
ايتديكي مذابه كي محله قيزغين بخش بر كور
يارچاسي وضع ايدلسي عريفاندر ؛
بشقه جه ، « بكت » زمزمه سته داخل اولق
زعيميله قوه بصره ، قوه شامه ، قوه سامه
كي بعض حواسني آلدشدرلر ؛ بوزمك ،
قوشمق ، صيچرامق ، ياي چكمك .. الخ
كي هنرلري اوكره نيرلر . فرانسر شعر استندن
« سن لامير » لك كفتار ينه اعباداً وحشيلرك
امور تربيه دره بر فكر عاليه ملك بولدفقرني
دريش ايدرز ؛ شمالي آمريكا طاقت
هنديه سندن « آبه نكي » عنواني آلاان قوم
افزاندن بريسي هر نصله كنچ انكليز
ضابطلرندن برني اسرايدر و بر چوق زمان
تحت تربيه سنده (!) بولدر دقدن صكره
سن لاميرك روايتنه نظراً ، مومي اليه شو
خطا بلر ده بوتونر : « ديكله » ، « بن ستنك »
حياتيكي قورتاردم ؛ سكالوقه ، ياي واوق
اعمالني ، صيفيك اورمانده غفله نه صورته
باصيله جفني ، باطه استعمالني ، دشمنك
صاچلرني اله كچر يكي اوكردم . سني قولمه
كو تورديكده نه ايدك ؟ ؛ الارك چوقق الي
كي كچوك و يومشاق ايدى ، بنا برين
تغذيه و مدافعه كي يارامازدى ؛ و حوك ظلمتده
اولديغندن هيچ بر شئه واتف دكلرك ؛
بونلرك هيسي اوكرتديكم جهته بك قارشى
متدارسك . . . بيچاره ضابط ! مكتب
صره لرنده سمنلرجه ديرسك چورونه رك
قورواولي اقوامك عادات غريبه سني اوكر-
نديكي ائشاده هيچ بويه بر مشكل موقه دوشه
چكي تخیل اتمشي ايدى ؟ زرده . . .
مسرودات كترانه مردن بر قضيه ني
ايضاحاً تكرار ايدمك كه حال طبيعيده كي
ويا جز نجه تمدن ايدن كافه اقوام عئندنه
شوقا و حريده جسارت فضائل اسايه من
معدوددر . مع مافيه بو فضليات عاداتا خصائل
سختي به ، اعتيادات غدارانه ميترافقدر .
يكرمي ويا يكرمي بش سنه ايلرويه ارجاع
نظر ايدرسك بيوك و كوچوك چوققارك
بريكرك كويدن كويه ، محله دن محله به اضرار
مقصيده دو كوشه كيتدكر يني در خاطر ايدموز .
هله غرابت شوراده رك بو عاذلك رواجني
تأمين ايچون اولمليرك بعض محللر ده كوي

چو جفسلری عمو می بر دوکوش آرزوی
و اهیسه سته نک بر بوم میتند طویلتر-
لردی : بنابر عادت و اجتماع نتایجین
ایش : قفاریک تیزشدنی صره دوکوشه من
بچرگز لک وای باشه ! بالکر ایاق آلتده
از بلمکن بیاب قالیمرش : دشمنی بر سر
بردیگری ستایش و ستاره غرق اولوردی .
فی ومانهاذ بوخصائل و حشیانه باود اولور .
یک اعلی تصدیق اولور که انسانر حله
قدراشدرلر یکدیگر بیک کوزنی چقارمه
یرتشمعه ماذون دکلدر . بو قول حکمانه
هر فردک ضمیرنده نشانه آسایش مقامده
استقرار کین اولمه لایقدر . حقیقت !
بخی نوعی شرب و تاذی خیال خانی کودمک
شایان تأسف برضبلتدر بر خصیصه کدر
آبیزدر ، نفسه کوچ کلیر بر شجاعدر .
« مردلک اوندرد طقوزی حیلده دینه نلر نه
کوزل بیورمشلر . اسلامیت ، نصرانیت ،
حتی مشرک بیله جواز ویرمن .
بر شخص و حشمت مارک آکمل خانی
و ذهینسی درمیان ایک بڈل ماحصل ایتدیکی
حاله نه بر اولکی ندم بر ترقی ایشاج ایتین
بود آب دروغ حبیلله الی نهایت البمر کردنده
برسیع کی ووقوف قایلر . بر قومک تمالیس
ملکات نیجیه و استمداد صافیسی تشجید
و طولایسه بر سرور آمیز افتاح و فراخیسی
استلزامه من حیث المجموع کفایت ایدن برکال
روحانی و فضیلت خانی و شرعی نک وجودینه
توقف ایدر . انسان ایچون اول امرده
حبل میتنه صالمق بر سلک جلیله دخالت
ایتمک لازمه امورددر . دین بین محمدینک
ظهوردن بری حقایق شناسانجه مسلکدر که
بالجمله ادیان و مسالکدن (فلسفه دن) دهاعالی
بر مشام روحانی اظهار و آداب مکمله
و اخلاقیه نی احتوا ایدن بر دین و ارسه محصا
اسلام ایتدر . بو ادعا نفس الی امرده ساقفه
تقصیلله سر دبلش کی تلقی ایدیله جکی
پدیدارد ، لکن کشف حقایقه محفوظه
مغز لرنی اوزون اوزادی به اتاب ایدنلر
بالاخره دین اسلامک آداب نظیفه و لایقه
خصوصند ، ادیان موجوده به ازم جهت فائق
و راجع اولدیفنی بیانده تردد ایلمشلردر .
ادنی مرتبه تأمل شاهد حقیقنک عرض جمال
ایلمسنه میدان بر اقیار .

مسعود رمزی

فنون عسکریه

{ آوستریا و مجارستانده }

اسلامه عربیه سیامندری

یکن نسخه مزین مایه

وظیفه لر ، عملیات حقیقیه نک اثنای

جریاننده کسب ایدله جکی بر طرز اوزره
اجرا اولمیشدر . کرک زمانک فقدانی ،
کرک وضعیت محاربه به دائر نامم رکشف
اجرا ایدلش بولمنسی و کرکسه زمانک
مساعده اولماسی حبسیله وقت سفرد
حقیقی اولدوق موقع اجرا به تونه جق هر
برشی بولنره عائد و ظاهرده هیچ بر زمان
بولناملیدر . بالاکر بو وظیفه لرک آریجه
یازیله جق ذیلده بوکا دائر بعض تعریفات
و توضیحات مندرج بولور .

سیاحت ، رئیس طرفدن و یریله جک
برقونفرانس بیلنه ایست بولور . بو قونفرانسه
ساحته اشتراک ایدنلر موجود بولنور .
قونفرانسه قیصه وساده اولسی مقتضی
اولدیفنی کی کمال دقتله اسباب موجب
بیان ایدره عمو می بر مناسقه ایله برابر
حرکات صفحات همة تعاقبه سنک خلاصه
سنده محتوی بولمنی شرطدر .

ضابطاه و یریله جک نوطلر . —
سیاحت بترتیب ، رئیس سیاحت اشتراک
ایدن ضابطان و مأموریت عائد نوطلری
ترتیب ایدر . هر برسنک یاه بیلدکلری
قونفرانسلره سائر وظائفی تقدیر ایتدیکی
کی حاضرانسنک درجه سنی و خصوصیه
وقت حاضرده آتلی اولدوقلری حلاله اثنای
سیاحتده یازیکره بیقن ضابطانک یازیکره
درجه تجمللری بیان ایدر . ارکان حربیه
ماحق ضابطانک ایسه درجه لیاقتلری
تقدیر ایدرک بولنری : فوق العاده
لیاقتی ، لیاقتی ، ده لیاقتی دکل و یاخود
لیاقتسز ، کی قسملره ایدر .

استحکام ، قازمه چی و قلیه ضابطانیه
ردیف ضابطانی ، لوازم و اداره مأموری
حقده ایسه ، وقت سفرد کندیلرینه
تودیع ایدیله جک وظائفی اجرا به نصورته
مقتدر اوله بیله جکلری بیان ایدر .

— مایه دی وار —

۲۱ مارت ، ۱۹۱۰

رفیق عالی

نقشه مکتوبلری

{ یکن نسخه مزین مایه }
ورقه —

صباح جریده سی محردلرندن حسین
جاهد بک « حیات مطبوعات » عنوانی
آلتنده نشر ایتکده اولدیفنی مقاله لرک
اخیراً انتشار ایدن برنده جریده مزین
بحث ایدرکن « تحریات تاریخیه مقاله سنی
کلشن ایدنر جلمشدر » جلمه نازکاله

و ادبانه سنای استعمال ایتشد . « ترقی » به
رسائل سائر دن اثر اخذ
و تقانی بنده کزده بر قاج کون اول جاهد
بک توصیه آتش و حتی کندیسی بر
غزته نشر آتش اولسه بو مسالک
مستحسنی اختیار ایدله جکتنی صورت
جدیده بیان ایلش اولدیفنی حلاله
مؤخرأ بونی بر جرم صورتسده اعلان
ولفظ سرقی آثار ترکیه بک غزته بیخفه .
لندن بر برینه انتقالی کی غایت اهمیتسز
بر مسئله به حصر ایله هر کون فرانسزجه دن
چالوب « قوجه نینه بک نقی » یاخود
بیوک بابامک فی کی ترکیه نام ولسان
ایل نشر ایدیلر آثار ده قادیان کف
لسان ایتسی اساساً غریب اولمقله برابر
بونده « چالشدر » لفظله اعظام ایدیله جک
بر شی اولمدیفندن میر موسی الیهک شو
جلمه سی طوغریسی یا ادب و تربیه به مغایر
حالاندن و کندیلرینک بوندن دوت بش
سنه اول بک چرنی آثار چالش اولدوقلری
ایسه بو کون یسه بر چوق کولکلرک
شهادت و اعترافانیه مسلماندن اولمقله
شو ایکی سرقیت بندنکی فرق عطعی
کورمک ایچون ماضی به ارحاع نظر انصاف
ایتمره لرک بزم علمیزمه قیام ایتلری طوغریسی
تألفه شایان حالدرنددر .

(ترقی) رساله سی صاحب امتیازی

ق . فائنی

ناصل تحف دکلکی ؟ بن بونی اوقونیه
« آلهی ! بنم سوکلی ده قادام ! طبق
(تونسه زیتونه جامع شریفک مناردری)
نه بکیزورسک ! » دیم .

« سال فرخنده قال نو » « حرمة
قصوری عفو ایت ، ددی . تاریخ سال
جدید یازامیسکیز ؟ دیبه صوردم . « عدلیه
یادکار » املق اوزره بر « فیض بهار »
منظومه سیله بر غزل ، دیگر بر غزل ،
بر نظایره بنه بر غزل یازارم . ایستهرسه کن
فصیح مولون بهده بر نظایره سوله رم ؟
فقط بو قدر اصرار ایتیمک . هابدی
سزک اصرارکن اوزرینه بر غزل نا تمام
ایله بر غزل ده یازم اما ، « صووک
دیلک » کن بو اولسون ، دیدی .

بنه بر فراویتنک انجام حالی « ندن برشی
آکلامام . « غایه امل » م مطالعه « مقطعات »
ایله وقت کچیرمکدر . لکن ، هزاران تأسف که
بن شمدی « روزنامه هجران » می یازمغه
مجبورم . بویله بهوده شیرله اصرار وقت
ایدورم . هر یازدیغم بر « کتابه غم » اولور .
بیلیرسک که بنم کی درویش « نهاده » بر بی

جاره مجبور الاسترشاد « اسرار بلاغت »
دن بر شی چاقاز . « بیوک فره در بیک
جنرالرینه تعلیمات عسکریه سی » ندن سن برشی
آکلارمیسک ؟ بکا قالیرسه « بز ناصل
چالیشیوروز ، باشقلری ناصل چالیشیوروز »
اولا اونی اوکره نالم . ایسترسک « احمد
مدحت افندی » بهده بویله دی کی رایلرنی
صورالم . حتی ابو الضیافوق بک افندی به
کیدم ؛ « صنایع نفیسه مکتبده » نلر
اولور . نلر لیتور تحقیر ایدم . « انسان
حقیقی برما کنه ایش ! » بن بیلوردم .
بونی غرب مکتوبی اوقودقندن صوکره
اوکرندم . بکا کچنده « تسلطونیدن مکتوب
مخصوص کلدی . « معلومات » ک « تقدیر
آثار » بنه اعتراض ایدور .

جلالک نعلامده بولندیفنی صورمه !
کیجه کوندوز « بیانوه » ایله مشغول .
« سملریمز » بک فنا جقمش . « شهر
مکتوبی » که بایلدیم !

غزته مزنی بعد الترتیب « شیخ وصفی
افندی حضر نلرینه » بر مکتوب کلدی .
او آرداق « خدمت ایله معلومات آره سنده
بر محاوره » جریان ایدوردی . نمایهیم
دیبه درشونوب طورورکن بزم رزاقی زاده
ده قادیانک قارذشی قناتی زاده به دیبه ایتد .
یکی « غروب » لوحه سی طلوع ایتدی .
بر مدت اونکله اکلندم . صوکره بزم
شاعر شهر شیرین ادا چوپچی محمد اغا
بنده کنر بکا برچوق « معلومات اسبوعه »
وردی . او سایه ده جریده مزینکی معمای
حل ایتدم .

شمدی عاشق چوشقوندن خبر کلدی ؛
عمک اوغلو ایرجب بشه ایله قوجه جو-
شقونی زیانده کیدیوروز . شمدیلک بکا
مساعده !

— لاحقه —

امان طوبدکی ؟ بزم عاشق جوشقون
طابق بازارنده بر « شعرا قهوه سی » آتش .
قهوه نک قایسنده شولوحه نی تملیق آتش .
هر سحرده بهله به آچولور دکانر
حضرت عاشق عمررد پیرمن ، استادمن
عاشق جوشقون

خوش دکلکی ؟

آرتق قصوری عفوایت ؛ مطعبه به
کلده کوروشلم . باقی کوزلکارکن او برم ،
افندی اوغلم !

یکی طیار محرد نو جدید

ممدوح

معلومات — طاهر بک مطعبه سنده طبع اولمشدر